

Raport Save the Children: România se confruntă în continuare cu o situație îngrijorătoare la capitolul „mame minore”, căsătorii timpurii și lipsa accesului la educație

- *Singapore, Suedia, Finlanda, Norvegia și Slovenia sunt țările în care copiii au cea mai bună copilărie.*
- *România a urcat trei locuri față de raportul global din 2018 (51 față de 54 în 2018 și 52 în 2017), dar stă în continuare critic la indicatorul „mame minore”, căsătorii timpurii și lipsa accesului la educație.*

București, 29 mai 2019: România ocupă locul 51 din 176 în ceea ce privește siguranța vieții copilului, în urma unor țări ca Tunisia, Oman sau Kazahstan, obținând scoruri similare la indicatorii care privesc drepturile copilului – neparticipare la educație, căsătoriile timpurii, nașterile în rândul adolescentelor - cu Mauritius, Cuba ori Sri Lanka. Sunt date critice, care apar în ultimul raport Save the Children¹.

Raportul evaluează 176 de țări din perspectiva unor aspecte ca: rata mortalității sub vârsta de 5 ani, procentul copiilor cu o creștere amenințată de malnutriție, lipsa accesului la educație în rândul copiilor de vârstă școlară, procentul adolescentelor între 15 și 19 ani aflate într-o căsătorie sau concubinaj, rata natalității la adolescente (nașteri la 1.000 de fete între 15 și 19 ani) și incidența violenței extreme (migrația ca urmare a unui conflict militar și rata omuciderilor în rândul copiilor).

Dintre cei opt „factori care pun capăt copilăriei” examinați în raport, strămutarea din cauza conflictelor este singurul cu o evoluție ascendentă, numărul oamenilor strămutați forțat în prezent fiind cu 30,5 de milioane mai mare decât în 2000, reprezentând o creștere de 80 de procente.

Singapore, Suedia, Finlanda, Norvegia și Slovenia se află în fruntea clasamentelor din perspectiva protecției oferite copiilor săi.

Progresele cele mai notabile au fost realizate în unele dintre cele mai sărace țări ale lumii, Sierra

---

¹ Pentru versiunea în limba engleză a Raportului Global Save the Children 2019: <https://bit.ly/2Wun5QI> . Detalii despre campania globală: <https://campaigns.savethechildren.net/global-childhood-report/>

Leone înregistrând cele mai mari îmbunătățiri din 2000 încoace, urmată de Rwanda, Etiopia și Niger. Republica Centrafricană se află pe ultimul loc, iar Niger (în pofida progreselor recente) și Ciad se situează pe penultimul și antepenultimul loc, fiind, astfel, țările în care copilăria se confruntă cu cele mai mari amenințări.

Helle Thorning-Schmidt, CEO al Save the Children International, a remarcat progresele înregistrate, dar și necesitatea unor eforturi mai mari pentru copiii lumii: *„Acum o sută de ani, în urma unuia dintre cele mai devastatoare războaie din istoria omenirii, fondatoarea Save the Children, Eglantyne Jebb, a elaborat Declarația privind Drepturile Copilului. Astăzi, copiii sunt mai sănătoși, mai prosperi și mai bine educați decât oricând înainte. Deși progresele au fost remarcabile, milioane de copii sunt în continuare privați de copilărie. Trebuie să depunem eforturi permanente pentru a ajunge până la ultimul copil și pentru a ne asigura că toți se bucură de copilăria pe care o merită. Guvernele pot și trebuie să facă mai mult pentru a-i oferi fiecărui copil cel mai bun debut posibil în viață. Sunt necesare investiții mai mari și mai multă concentrare dacă ne dorim ca fiecare copil să se bucure de o copilărie sigură, sănătoasă și fericită.”*

Copilăria în România, marcată de vulnerabilități

România a urcat trei locuri față de raportul global din 2018 (51 față de 54 în 2018 și 52 în 2017), înregistrând o situație mai bună pentru indicatorul privind rata mortalității copiilor sub 5 ani, de la 9,0 la o mie de nașteri² la 7,8 la o mie de nașteri³, însă departe, în continuare, de media țărilor din Uniunea Europeană – 4,1%.

1. Mortalitatea sub vârsta de cinci ani

Lipsa serviciilor medicale în mediul rural, o alimentație deficitară, precaritatea accesului la apă potabilă și un nivel scăzut de educație neonatală al părinților reprezintă riscuri majore în creșterea și îngrijirea nou-născuților și a copiilor sub 5 ani. Acestea conduc la un număr mare de decese **ale copiilor sub cinci ani – 7,8 la o mie de nașteri, la mare distanță de media europeană de 4,1%.**

Acest capitol înregistrează, totuși, pentru al doilea an consecutiv, un progres față de valoarea din

---

² Date corespunzătoare anului 2016.

³ Date corespunzătoare anului 2017.

raportul din 2017 (11,1 decese la mia de nașteri) și din cel al anului 2018 (9,0 %).⁴ O îmbunătățire mai accentuată a situației la acest capitol, fără însă să însemne o apropiere de rata medie a Uniunii Europene, a înregistrat și **rata mortalității la copiii sub 1 an, cu o evoluție de la 10,1% în 2011, la 6,7% în 2017**. Media europeană este de 3,6%.

2. Copii cu copii – riscurile sarcinii în adolescență

Educația pentru sănătatea sexuală și a reproducerii constituie cel mai ignorat aspect al protecției și educației în rândul copiilor, rata nașterilor înregistrate în rândul adolescentelor între 15 și 19 ani păstrând un nivel în măsură să provoace o mare îngrijorare. România înregistrează **33,7 de nașteri la 1.000 de adolescente**. În Europa, doar două state prezintă o situație mai gravă: Bulgaria și Georgia, cu valori de 40,3, respectiv 47,13 de nașteri, țări în care educația pentru sănătate sexuală este descurajată sistematic. Întrucât România se confruntă cu un număr mai mare de nașteri în adolescență decât state precum Rwanda (26,8), Trinidad Tabago (31), Uzbekistan (16,7), Albania (20,7), Bahamas (28), Botswana (31,7), Burundi (27,4), Mauritius (26,9), Djibouti (19,4), India (24,5), Tunisia (7,6) sau Algeria (10,4), elaborarea și implementarea de îndată a unui plan de acțiune în acest domeniu trebuie considerate **urgență națională** pentru autoritățile publice centrale și locale.

În 2017⁵, 2.306 fete sub 16 ani și 6.848 de fete cu vârsta între 16 și 18 ani deveniseră mame (vezi tabelul de mai jos). Datele Salvați Copiii România, obținute în urma unei anchete sociologice de teren realizate în 2017, arată că șase din zece mame adolescente nu au avut niciodată acces la informații privind sănătatea reproducerii sau educației sexuale, iar șapte din zece nu au beneficiat niciodată de planificare familială.⁶

an	Sub 15 ani	15 ani împliniți	16 ani împliniți	17 ani împliniți	Total minore cu copii	Procent nașteri minore din totalul nașterilor
2000	529	1425	3235	5621	10810	4.60
2015	695	1624	2999	4253	9571	4.73

⁴ Potrivit Institutului Național de Statistică (INS Tempo), în România, fenomenul mortalității sub 5 ani a scăzut de la 5.202 decese (anul 2000) la 1.639 (anul 2017).

⁵ Eurostat, cod demo_fordagec.

⁶ Analiză privind condițiile de viață, locuire și stare de sănătate a copiilor și mamelor cu copii sub 5 ani, din mediul rural, aprilie 2018 - [Link](#)

2016	700	1580	2955	4139	9374	4.68
2017	742	1564	2846	4002	9154	4.52

3. Impactul devastator al căsătoriilor timpurii

Căsătoria înainte de vârsta de 18 ani reprezintă o încălcare a drepturilor copiilor și nu este acceptată de legislațiile multor țări din Europa și din lume. Căsătoria timpurie are consecințe devastatoare pentru viața unei fete, a cărei copilărie se termină mult prea curând, prin intrarea forțată în perioada de maturitate și maternitate, înainte de a fi pregătită din punct de vedere fizic și mental. Ele se simt adesea lipsite de putere și sunt private de dreptul la sănătate, educație și siguranță. Căsătoria timpurie îi afectează, de asemenea, și pe băieți, însă într-o măsură mult mai redusă decât în cazul fetelor.

În privința acestui indicator, România nu reușește nici în acest an să iasă din zona de risc, deși legislația permite căsătoria doar între majori, copiilor mai mari de 16 ani fiindu-le permisă doar în cazuri excepționale, în temeiul unui aviz medical, cu încuviințarea părinților sau a tutorelui și cu autorizarea din partea instanței de tutelă. Astfel, în România, cu date care cuprind și anul 2018, **6,7% dintre adolescenții cu vârsta între 15 și 19 ani s-au căsătorit**, procent mai ridicat decât cel din țări precum Algeria (3,1), Tunisia (1,2), Ghana (6,4), Namibia (5,4), Kazahstan (6), Mongolia (4,9) ori Djibouti (2,6).

4. Lipsa educației ca factor de menținere a copiilor captivi în sărăcie

La indicatorul copii în afara sistemului de educație în ciclurile primar și secundar⁷, România se confruntă în mod serios cu această problemă, cu un procent în descreștere nesemnificativă față de raportul anterior – de **13,8**, față de 13,9. E de reținut că, în 2017, procentul era de 12,1. Menționând comparația cu toate statele europene, nu doar cu cele care fac parte din Uniunea Europeană, România este depășită doar de Moldova, cu o rată a neparticipării școlare de 17%.

Conform datelor prelucrate ale Institutului Național de Statistică (INS), în anul școlar 2017-2018, **287.493 de copii din România, cu vârsta între 7 și 17 ani, nu urmau nicio formă de învățământ**,

⁷ În învățământul secundar sunt cuprinse ciclurile secundar gimnazial (clasele V-VIII) și secundar superior (clasele IX-XII/XIII și învățământul profesional cu durata de minimum 3 ani).

iar în anul școlar 2016-2017, 26.850 de copii din ciclul primar și gimnazial și 19.116 de liceeni sau elevi ai învățământului profesional au abandonat școala.

Deși *Legea 1/2011 privind educația națională* prevede, în mod imperativ, în art. 8, că „*Pentru finanțarea educației naționale se alocă anual din bugetul de stat și din bugetele autorităților publice locale minimum 6% din produsul intern brut al anului respectiv*”, acest deziderat a fost anual blocat, invocându-se argumente de natură politică sau economică, în detrimentul obligației fundamentale de asigurare a respectării dreptului la educație de calitate al copiilor. În România, cheltuielile publice pentru educație s-au situat, în 2017, la 2,7% din PIB⁸, cu o descreștere substanțială față de procentul din 2016, care a fost de 3,3%, fiind cea mai scăzută valoare din Uniunea Europeană, a cărei medie a înregistrat 4,6% în 2017⁹. În țări precum Ungaria, Slovenia, Cipru, Cehia, Letonia și Estonia au fost alocate bugete situate între 5,0% și 5,9% din PIB.

5. Exploatarea prin muncă a copiilor

Deși raportul nu conține date privind exploatarea prin muncă a copiilor români, ancheta statistică privind forța de muncă în gospodării (AMIGO) ne oferă câteva informații foarte importante privind munca adolescenților (15-19 ani) și profilul adolescenților care muncesc. Astfel, la sfârșitul anului 2018, 87.760 de adolescenți români erau implicați în muncă. Din păcate, nu este vorba de locuri de muncă de calitate, bine remunerate sau care să le permită dezvoltarea profesională ulterioară.

În țara noastră, munca adolescenților este un fenomen specific mediului rural (în procent de 94,34%), iar mai mult de jumătate dintre adolescenții ocupați în muncă (47.900) muncesc în gospodării, ca lucrători familiari neremunerați.

6. Rata omuciderilor cu victime copii și adolescenți

Rata omuciderilor se calculează ca procent la 100.000 de persoane între 0 și 19 ani. România a înregistrat un procent de 0,3, mai scăzut decât cel înregistrat în Raportul Global din 2018 (0,5).

Gabriela Alexandrescu, Președinte Executiv al Salvați Copiii România, a evidențiat urgența reconsiderării importanței pe care autoritățile o alocă protecției copilăriei în România: „*Vorbim de sute de mii de copii români cărora le este refuzat dreptul la o copilărie decentă, iar Salvați Copiii*

---

⁸ Eurostat, cod TEPSR_SP110.

⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Government_expenditure_on_education

consideră că autoritățile centrale și locale poartă această responsabilitate, an de an fiind amânate investiții și politici în acord cu situația actuală și nevoile copiilor.

O implicare reală din partea acestora, cu participarea societății civile și a reprezentanților copiilor și părinților, un buget al copilului adecvat, îmbunătățirea implementării programelor și respectarea legislației ar putea asigura șansa unei copilării mai bune pentru toți copiii.”

Date de context:

La nivel global, potrivit *Global Childhood Report*, elaborat de Save the Children, situația copiilor s-a îmbunătățit în 173 din 176 de țări din 2000 și până în prezent. Aceasta înseamnă:

- Mai puțin cu 4,4 milioane de decese în rândul copiilor în fiecare an.
- Mai puțin cu 49 de milioane de copii subdezvoltați.
- Mai mult cu 130 de milioane de copii în sistemul școlar.
- Mai puțin cu 94 de milioane de copii exploatați prin muncă.
- Mai puțin cu 11 milioane de fete forțate să se căsătorească sau căsătorite timpuriu.
- Mai puțin cu 3 milioane de nașteri în rândul adolescentelor pe an.
- Mai puțin cu 12.000 de omucideri de copii în fiecare an.

Raportul subliniază faptul că migrația cauzată de conflictele militare cunoaște o evoluție ascendentă, numărul persoanelor afectate fiind cu 30,5 de milioane mai mare decât în 2000, ceea ce înseamnă o creștere de 80 de procente.

În prezent, aproape 31 de milioane de copii au fost strămutați forțat din casele lor. Alte câteva milioane – în total 420 de milioane de copii – trăiesc în zone de conflict, numărul fiind dublu față de 1995. Țările afectate de conflicte au cele mai mari rate de mortalitate în rândul copiilor, un număr disproporționat de copii subdezvoltați și procente tot mai mari de copii neșcolarizați. Rata căsătoriilor între minori și a exploatarii prin muncă a copiilor este, de asemenea, în creștere în multe dintre aceste zone (ex. Siria, Yemen). Pentru mai multe detalii, a se vedea paginile 35-39 din *Global Childhood Report* al Save the Children.

Contact Salvați Copiii România:

Director de programe, George Roman

Tel.: 0722605904

E-mail: george.roman@salvaticopiii.ro

Despre Organizatia Salvati Copiii

Salvați Copiii România este o organizație neguvernamentală, de utilitate publică, non-profit, care militează activ pentru drepturile și protecția copilului în România, din 1990, în acord cu prevederile Convenției Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului. Programele Organizației sunt adresate tuturor copiilor, cu o atenție deosebită către cei aflați în situații dificile - copiii din comunitățile dezavantajate, copiii victime ale violenței, exploatării prin muncă, traficului sau neglijării, copiii refugiați etc.

În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 28 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. În cei 29 de ani de activitate, peste 1.900.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.